

Täysistunto

Maanantai 18.6.2018 klo 13.59—15.30

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

14.44 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Olen tästä esityksestä erittäin tyytyväinen. Meillä Kalatalouden Keskusliitossa, jonka puheenjohtajana toimin, tästä asiasta, mitä tässä nyt on esittelyssä, on keskusteltu todella paljon, ja nyt näyttää siltä, että asioissa ollaan menossa eteenpäin.

Ensimmäinen asia on se, että Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetaan laki, ja siinä toimijakohtaista kalastuskiintiöjärjestelmää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisen menettelyä selvennetään. Tässä asiassa on tärkeää se, että me saisimme kehitettyä kokonaisuudessaan meidän Itämeren ja erityisesti rannikoiden kalastamista.

Suomen osalta kaupallisen kalastuksen määrä varsinkin merissä on romahtanut täydellisesti. Meillä rannikon kalastajien määrä on vähentynyt koko ajan todella paljon ja samanaikaisesti myytäväksi saatava kala, kotimainen kala, on vähentynyt paljon. Mihin tämä kala on sitten joutunut sieltä rannikolta? Hylkeitten määrä on lisääntynyt meillä merissä todella paljon. Eli harmaahylkeiden ja itämerennorppien määrä on lisääntynyt aivan valtavasti, ja ne alkavat olemaan niissä määrissä, että niillä on jo todella iso vaikutus meidän kalakantoihimme varsinkin rannikolla.

Nyt sitten se, mitä meidän pitäisi saada EU:n tasolla vielä näissä hyljeasioissa vietyä eteenpäin, on se, miten me voisimme kaupallisesti hyödyntää hylkeitä. Suomi on saanut poikkeusluvan siitä, että me pystymme metsästäämään sekä harmaahyljettä että itämerennorppaa jonkin verran, mutta niitä ei saa kaupallisesti hyödyntää. Mihin ne hylkeet sitten joutuvat sieltä — sitäpä minä vain kysyn ja moni muukin kysyy, miettii. Ja mitä järkeä on edes yrittää alkaa pyytämään, sillä niiden pyytäminen on todella vaikeaa ja hankalaa? No, aikoinaan sillä oli iso taloudellinen merkitys suomalaisille kalastajille, että hylkeitä pystyttiin hyödyntämään. Tällä hetkellä se ei ole mahdollista, ja nyt meillä on vain toiveena se, että jossakin vaiheessa EU:ssa ymmärretään se asia, että kun kerran meille on annettu lupa niitä jonkun verran pyytää, niin niitä pystyisi myöskin kaupallisesti hyödyntämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

Toinen ongelma meillä rannikkokalastamiselle on merimetsojen määrä. Merimetsojen määrä on myöskin lyhyessä ajassa, kymmenessä vuodessa, eksponentiaalisesti kasvanut todella huikean korkeaksi. Merimetsot aiheuttavat erittäin pahaa jälkeä verkkoiltaessa. Itse olen sisämaasta, ja meillä yhden kerran järvellä kävi merimetsa. Se oli kyllä ohikulkumatkalla tuolta pohjoisesta tänne etelään päin, mutta mitä yksi merimetsa sai jo aikaiseksi siinä meillä verkoilla: Meillä oli siianpyynti menossa siinä, ja kun meillä on pintaverkot siinä siian pyynnissä, niin se sai todella pahaa jälkeä aikaiseksi. Yksi merimetsa sai hävitettyä ison määrän siikoja pilalle, verkkoihin tuli isot määrät reikiä. Mitä sitten tapahtuu, kun sielä meren rannikolla yritetään pyytää kalaa ja siellä on tuhat merimetsaa ja ne ovat koko kesän siinä? Minulla muutamassa päivässä yksi merimetsa sai jo niin paljon aikaiseksi. Kävin viime viikolla tuossa läheisellä rannikolla katsomassa kaupallista kalastamistoimintaa, ja kyllä kalastajat olivat aivan pulassa. He sanoivat, että he eivät pysty käytännössä verkoilla pyytämään enää ollenkaan ja rysien käyttökin on mennyt todella vähäksi, koska ei enää pysty kalastamaan juuri ollenkaan eikä siellä enää ole kalaa, mitä saada. Eli meidän pitää saada merimetsasta kunnolliset kannanhoitosuunnitelmat ja senmukaisia tuloksia myöskin aikaiseksi.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, mikä tässä kyseisessä tämän päivän esityksessä on mukana, on sitten tämä, että lisäksi esityksen mukaan jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen, Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti olisi sallittu vain niille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Tämä esitys on todella tärkeä. Se on sen takia tärkeä, että nytkin meillä on kaupan valtavat määrät lohita, josta kukaan ei tiedä, mistä ne oikeasti ovat, ovatko ne joelta, merestä, Ruotsin puolelta, mistä ne ovat, että kuka tässä ei ole toiminut välttämättä rehellisesti. Joesta niitä on saanut pyytää ja kaupallisesti hyödyntää, mutta nyt se kaikkein olennaisin asia on se, että Tornion-Muonionjoki on Itämeren alueen tärkein poikastuotantoalue. Sillä alueella olisi erittäin tärkeää, että lohet pystyisivät kunnolla nousemaan ylös. Toissa kesänä sinne nousi 100 000 lohita, mikä oli huippuennätys pitkiin aikoihin. Viime kesänä niitä nousi vain semmoinen 50 000 kappaletta. Jostakin syystä määrä oli huomattavasti vähäisempi.

Nyt olisi tärkeää, että me voisimme varmistaa, että jatkossakin lohien määrä jokeen on todella korkea ja me tiedämme, mihin lohet sieltä väliltä katoavat tai jäävät. Ensimmäinen tärkeä asia on se, että Tornion-Muonionjoen suussa olevien hylkeitten ja sitten näitten norppien määrää saadaan vähennettyä niin, että yleensä ottaen lohet pääsevät sieltä nousemaan ylöspäin. Tärkeintä tässä Tornion-Muonionjoki-asiassa on se, että kun lohien arvo joesta tai merestä pyydettyinä tai muuten suoraan kaupasta ostettuna on vain muutama euron kilo, niin kun se menee matkailutuotteeksi, niin se on jopa tuhat euroa kilo, eli kyllä silloin puhutaan niin merkittävästä matkailullisesta ja elinkeinollisesta tuotteesta ja toiminnasta, että on ehdottomasti aina parempi, että kala nousee jokeen mahdollisimman korkealle ja me saamme sieltä sitten matkailullisia tuloja aikaiseksi.

Kiitoksia siis tästä esityksestä. Tämän mukaan sitten eteenpäin mennään, niin että me saisimme toivottavasti meidän koko kalastustoimintaamme kehitettyä eteenpäin, saisimme ihmisille työpaikkoja ja me saisimme pöytäamme suomalaista kalaa.

14.51 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen täytöntönnäpanolain keskeisenä tavoitteena on ollut kaupallisen kalastuksen kannattavuuden ja toimintaedellytysten parantaminen. Siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakoh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

taisia kalastuskiintiöitä koskevan järjestelmän avulla pyritään parantamaan mahdollisuutta suunnitella ja toteuttaa kalastusta mahdollisimman kustannustehokkaasti ja markkinoiden kannalta optimaalisesti, jotta myös ammattikalastuksen kannattavuus ja kyky kehittää toimintaa paranisivat.

Päävastuu kalastuskiintiöiden käytöstä on nyt siis siirtynyt kalastusalan yrityksille ja ammatinharjoittajille, kun se ennen oli valtiolla. Nyt käsittelyssä olevan esityksen tavoitteena on vahvistaa tuon täytäntöönpanolain alkuperäisten hyvien tavoitteiden saavuttamista. On siis hyvä asia, että kalastuskiintiöiden jakamisen menettelyjä edelleen selvennetään.

Esitys sisältää myös tärkeän lisäyksen siitä, että todellakin jokialueilta saadut itämerenlohjet velvoitettaisiin merkitsemään samalla tavoin kuin merestä saadut lohjet. Tässä on taroituksena siis tehostaa lohenkalastuksen valvontaa, mikä on erittäin kannatettavaa.

Tämä ehdotettu uusi laki vähentää hieman ely-keskuksen, tai erityisesti Varsinais-Suomen ely-keskuksen, kalataloushallinnon tehtäviä — tuo Varsinais-Suomen elyhän vastaa koko maassa merialueen kalataloustehtävistä. Toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevat päätökset tehtäisiin troolikalastusta lukuun ottamatta jatkossa pääsääntöisesti vain keran vuodessa. Näin sääntö-Suomi selkiytyy.

Vaikka jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa saatujen lohien merkintävelvoite hieman lisää viranomaisten ja kaupallisten kalastajienkin tehtäviä, tämä järjestely selvästi parantaa viranomaisten ja kalakaupan mahdollisuuksia valvoa sitä, että myyntiin otetaan vain laillisesti pyydettyjä lohia.

Olenaisia vaikutuksia julkiseen talouteen tällä lakiesityksellä ei ole.

Arvoisa puhemies! On huomionarvoista, että merkitsemisvelvoitteen ulottaminen myös jokialueella tapahtuvaan lohenkalastukseen parantaa ja selkiyttää kalakaupan ja myös kuluttajien tietoisuutta lohisaaliin alkuperästä ja laillisuudesta ja parantaa samalla jokialueella harjoitettavan lohenkalastuksen valvontaa, seurantaa, ja sitten siellä matkailukalastuksen puolella todellakin lohien arvo nousee.

Erityisesti rakennettujen jokien niin sanottujen terminaalialueiden lohenkalastuksessa saaliiksi tulisi valikoida vain istutettuja, rasvaeväleikattuja lohia, ei esimerkiksi Ii- ja Kemijokien suualueilla Simo- tai Tornionjoen luonnonlohikantaa. Nämä terminaalialueet jokisuilla on alun perin perustettu nimenomaan velvoiteistutettujen lohien tehokkaan pyynnin mahdollistamiseksi. Tästä syystä näillä jokisuilla, terminaalialueilla, kalastusjärjestelyt poikkeavat monilta osin muusta lohenkalastuksesta.

On erittäin hyvä, että täytäntöönpanolain 6 a §:ään on tässä lakiesityksessä nyt sisällytetty mahdollisuus määrätä jokialueiden lohisaaliin enimmäismääristä ja jokialueelta saadun lohisaaliin koostumusta koskevista rajoituksista tarkemmin. Tätä mahdollisuutta tulee käyttää siihen, että rakennettujen jokien jokisuilla lohenkalastus kohdistuu tulevaisuudessa todellakin vain istutettuihin lohikantoihin. Tämä menettely tukee myös kansallisen kalatiestrategian sekä lohi- ja meritaimenstrategian tavoitteita, sillä kaupallisen lohenkalastuksen kannalta tärkeimmät jokialueet ovat myös tuon kansallisen kalatiestrategian kärki-kohteita.

14.55 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Todellakin, tässä täytäntöönpanossa on paljon hyvää, ja me oppositiossa ja SDP:ssäkin tervehdimme tätä ilolla. Tämä on hyvä asia. Toki pitää muistaa se, että tämä kiintiöjärjestelmäasia on aika uusi kokonaisuus, se on niin tuore, että sen toimivuudesta on vielä mahdotonta tehdä johtopäätöksiä. Kuitenkin, kuten edustajat tässä hyvin nostivat esille, tässä on se hyvä puoli, että kun meillä on ollut se on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

gelma, että kaupassa lohet merkitsemättöminä aiheuttavat epätietoisuutta kuluttajille ja alan toimijoille ja sitä kautta ovat vaikeuttaneet valvontaa, niin kyllä tämä muutos selkeyttää tilannetta.

Mutta tietysti kaiken kaikkiaan jotain tähän meidän kalastuselinkeinoomme pitääkin keksiä. Meillä on niin sisävesillä kuin merillä se ongelma, että kannattavuus on haasteellista, ja meilläkin Sisä-Suomessa erityisesti on haastavaa elättää itsensä kalastuksella. Mutta toki, kun katsoo tänään ulos ikkunasta ja näkee, millainen ilma on, niin voi todeta, että moni on siellä nytkin kalastamassa. Ja jos voisi hallitukselta vielä jotain toivoa näin loppukaudelle, niin tietysti sellaista lainsäädäntöä, mikä varmistaisi sen kalan saannin. Se on ainakin näin henkilökohtaisesti myös meille Vapaa-ajankalastajien puheenjohtajille se iänkuinen jokakesäinen haaste.

14.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Näin aluksi tuosta edustaja Skinnarin esittämästä toiveesta saaliiden paranemisesta: se lienee niitä kalamiesten ja -naisten asioita, se on henkilökohtaisista taidoista kiinni, ja toivon onnea ja menestystä edustajakollegalle ja -kollegoille.

Mutta mitä tulee tähän lakiesitykseen ja kalansaaliiden lisäämiseen tässä maassa, niin olisi erittäin toivottavaa, että vihdoinkin ja viimein päästäisiin lainsäädäntöä parantamalla — niin kuin tässä ollaan parhaillaan tekemässä — kotimaisen kalan käytön lisäämiseen. Nythän meillä on Suomessa onneton tilanne, että yhä valtavia määriä vuosittain tuodaan kalaa ulkomailta Suomeen, vaikka asumme maailmassa eniten järviä ja myös merialuetta sisältävän maan rajojen sisällä. Täällä olisi mahdollisuuksia kotimaisten kalojen lisäkäyttöön vaikka kuinka paljon.

Ja mitä nyt on paljon keskusteltu kalastuksesta Suomen järvillä ja on esimerkiksi tämä kalastuslain pykälä, jossa on hieman ongelmallisia kohtia, jossa muun muassa virtaavista vesistä onkiminen on kiellettyä, niin toivoisin hartaasti, että silläkin alueella päästäisiin järkevään ratkaisuun. Sehän on semmoinen asia, että kun käynte jollakin isolla järvellä, niin näette sen tilanteen todella, tai ihan vaikka merialueellakin: viime kesänä olin Pielisellä käymässä kaverini veneellä, sieltä veneiltiin yhtenä päivänä, ja hämmästyttävää on se, miten vähän siellä on kalastajia, todella aivan yksittäin venekuntia siellä täällä — ei mitään merkitystä suomalaiselle kansantaloudelle.

Tällä asialla on myös terveydellistä merkitystä. Jos saamme kotimaisen kalan käyttöä lisättyä, se on erittäin positiivinen asia ihmisten terveyden kannalta. Kala on terveellinen ravintoaine, ja ennen kaikkea se parantaa kaikkia näitä ihmisen elämälle tärkeitä asioita, muun muassa veriarvoihin sillä on positiivinen vaikutus.

Mutta mitä edustaja Maijala puheenvuorossaan mainitsi tästä harmaahylkeen ja itämerennorpan tilanteesta, niin siihen pitäisi todella yhteisellä kalastuspolitiikalla pystyä vaikuttamaan, että saisimme todella tätä harmaahylje- ja itämerennorppaongelmaa vähän jonkunasteiseen kuriin, samoin tämän merimetsoasian. Onhan täysin käsittämätön tilanne, että meillä on — ammattikalastajat ovat siitä puhuneet sen kymmenentuhatta kertaa, että näitä hylje- ja norppakantoja pitäisi pystyä leikkaamaan ja ennen kaikkea hyötykäyttämään. Eihän ole mitään järkeä poistaa se eläin sieltä luonnosta ja sen jälkeen jättää käyttämättä se saatu hyöty. Se on kyllä sitä hölmöläisen taloudenpitoa, sellainen taloudenpito. Olkoonkin, että Euroopan unionista on tullut tällaisia säädöksiä, niin olen ihan satavarma siitä, että jos maa- ja metsätalousministeriössä ja yleensäkin Suomen poliittisessa päätöksenteossa pikkuisen ruvettaisiin ajattelemaan myös suomalaisten ihmisten etua, niin voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

taisiin todella tehdä näistä luonnonvaroitamme meille mahdollisuus — eikä niin, että se on vain pakkopullaa — niin että kun joku eläin on, vaikka nyt se harmaahylje, poistettu, niin käytettäisiin siitä saatavissa oleva hyöty, ja sillä sipuli.

Ja edustaja Skinnarille näin lopuksi toivotan kireitä siimoja.

15.00 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä. Tässä täytäntöönpannaan Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa. Suomihan otti uuden suunnan Itämeren lohenkalastuksessa vuonna 2012, ja maa- ja metsätalousvaliokunta oli silloin tässä asiassa aloitteellinen ja aktiivinen, ja oli hienoa, että myös maan hallitus kuunteli maa- ja metsätalousvaliokunnan näkemyksiä, sillä se on osasy siihen, että tänä päivänä lohta nousee esimerkiksi Tornionjokeen, ja siitä juuri vapaa-ajankalastajat kiittävät, ja aluetaloudellinen merkitys on toista luokkaa kuin verkoilla kalastettuna.

Toki näitä asioita ei pidä liiaksi panna vastakkain, mutta kun tällä hetkellä ollaan parhaassa kalastuskaudessa, tuon esille sen, että jos Euroopan unionissa on yhteinen kalastuspolitiikka, kiintiöt ja merkitsemisvelvollisuus jokialueilla, mitä tässäkin hallituksen esityksessä on, niin valvonnalla pitää pitää huoli, että näitä yhdessä sovittuja pelisääntöjä noudatetaan. Lienee julkinen salaisuus, ja se löytyy myös asiakirjoista, että Puola ei tällä hetkellä noudata Euroopan yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjä. Se ylikalastaa, ja se vaikuttaa siten negatiivisesti kaikkien muiden kalansaaliiseen, ja me joudumme arvioimaan sitten, mikä mahtaa olla se sopiva kiintiömäärä Itämeren lohelle. Jotenkin terveisiä pitää Suomen eduskunnasta lähettää komissiolle, että se tiivistää ja ryhtyy painostamaan tehokkaammin Puolaa, että siellä tämä ylikalastus, salakalastus ja muu raportointi, joka mahdollistaa lohen ylikalastuksen, saadaan kuriin, koska se on koko tämän järjestelmän uskottavuuden kannalta kaikkein merkittävin seikka.

Kun täällä on kalastuksesta kiinnostuneita kansanedustajia, niin olisi hyvä kuulla heidänkin mielipiteensä, mutta nyt kun meillä on hyviä lohijokia ja tällä hetkellä Tenojoella-kin kalastus on alkanut — kala ei taida kovin paljon tällä hetkellä vielä nousta — ainakin minun mielestäni sielläkin pitää ottaa kiintiöt ja valvonta käyttöön, että kalat merkitään, koska se on silloin se tae, että me tiedämme, kuinka suuria nämä saaliit todellisuudessa ovat.

15.02 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Hyvä jatkaa edustaja Eestilän puheenvuorosta.

Eliikkä ensinnäkin Tenosta: Olen aivan samaa mieltä näistä asioista kuin edustaja Eestilä. Tenollakin olisi minusta hyvä, että otettaisiin käyttöön sama asia kuin tuolla Tornion-Muonionjoella eliikkä saa ottaa yhden lohen päivässä tai korkeintaan kaksi lohta päivässä ja saataisiin tietää, minkä verran niitä tulee. Tosin Tenollakin on nyt tullut käyttöön sitten tämä ilmoitusvelvollisuus, jonka jälkeen tiedetään, paljonko lohia nousee, eli saman tien ilmoitetaan asiasta. Tenolla on kyllä todella hieno asia myöskin se, että siellä on saatu vihdoin ja viimein nämä kalalaskurit käyttöön, ja nyt tiedämme, paljonko sinne jokeen lohia nousee. Tornion-Muonionjoessa on kalalaskurit jo käytössä, ja sinnehän on nytten taas ihan hyvin lähtenyt lohia nousemaan.

Mutta nyt sitten Puolasta: Oli järkyttävää kuulla, että sieltä on ilmeisesti salakalastettu 30 000 lohta, mikä on kymmenen kertaa enemmän kuin kyseisen maan kiintiö on olemassa. [Jari Myllykoski: Viisi kertaa!] — Tai 5—10 kertaa, kuitenkin huomattavasti enemmän kuin heidän kiintiönsä on olemassa. — He ovat kuulemma pyytäneet meritaimenta siellä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

mutta eihän sillä alueella meritaimenta juuri edes olekaan, mistä he ovat näitä kaloja pyytäneet. Ensin meidän pitää varmaan opettaa heidät tuntemaan kalalajit.

Mutta sitten näistä muista kotimaisista kala-asioista: Niin kuin tässä tuli jo esille, niin Suomessa syödystä kalasta vain viidesosa on kotimaista kalaa. Siinä on mukana myöskin nämä ihmisten itsensä pyytämät kotitarve- ja vapaa-ajankalat. Elikkä tässä meillä olisi todella töitä paljon edessä. Miten me saamme tämän asian kannustettavasti hoidettua eteenpäin?

Nyt mennään sisävesille, joita tosin tämä alkuperäinen esitys ei koske, mutta kuitenkin kala-asioissa kalavesien hoitaminen on vesioikeuden omistajien rooli ja tehtävä ennen kaikkea, millä varalla se tehdään, miten tämä kalavesien hoitaminen tehdään. Sielläkin väestö vähenee ja vanhenee koko ajan, joihin tehtävä ja työ tämä olisi. Meidän pitäisi nyt alkaa miettimään ihan uudella näkökulmalla, miten tätä työtä alettaisiin tekemään, miten me saisimme sinne myös uutta ja nuorempaa porukkaa matkaan, myöskin vapaa-ajankalastajia ja muita kiinnostuneita siihen kuvioon mukaan.

Ja tämä toisarvoinen kala — ennen puhuttiin roskakalasta, nyt puhutaan toisarvoisesta kalasta — miten sitä voidaan alkaa hyödyntämään? Meillä on kaikki kalapihvit ja -puikot tällä hetkellä muualta tuodusta kalasta. Me voisimme alkaa tekemään niitä vaikka särjestä.

Minulla on työn alla lakialoite särjen arvonlisäverovapautuksesta. Elikkä kun tällä hetkellä meillä voi poimia marjoja jokamiehenoikeudella ilman arvonlisäveroa, niin voisimmeko me jatkossa pyytää muun muassa särkiäkin ilman arvonlisäveroa ja myydä niitä sitten eteenpäin kuten jokamiehenoikeudella?

15.05 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään puhuttu paljon lohesta, ja hyvä niin, mutta kuten todettu, niin kalastuksessa on paljon muutakin. Mutta minun mielestäni avainasia on kuitenkin se, millaisen jalostusarvon me pystymme luomaan kalalle, millaisen arvoketjun, ja etenkin katsoa vientiä, koska maailmalla tai jo pelkästään Euroopassa villistä kalasta on huutava pula. Siksi suomalainen hauki ja muut kalat, jopa se särki, ovat ehdottomia laatutuotteita, kun ne oikein valmistetaan. Itsekin sain ottaa oppia silloin Pohjois-Suomessa ja Kuusamossa, eli terveisiä vain sinnekin. Mutta meillä on mahtavan iso potentiaali myös meidän sisävesissämme, kun katsotaan kalaliiketoimintaa kaiken kaikkiaan. Siinäkin mielessä toivon — ministeri Leppä ei ole paikalla — vieläkin uusia ja tehokkaampia toimenpiteitä siihen, että meidän kalamme saadaan jalostettua siten, että tuottajallekin jää siitä tarpeeksi katetta ja että se on kannattavaa elinkeinotoimintaa. Meidän pitää oppia brändäämään meidän suomalaisia kalatuotteitamme, tekemään niistä kansainvälisiä vientiartikkeleita, ja se on ihan selvä asia.

Mutta sitten vielä Tenon kiintiöistä. Olen aivan samaa mieltä kuin edustajakollegat edellä, että me voisimme hyvin katsoa tätä kiintiöasiaa, koska meidän pitää kuitenkin välttää se viime kesän katastrofaalinen tilanne, että lupia ei saa. Olin itsekin siellä lasten kanssa, ja tilanne oli todella vaikea, ja kansainväliset matkailijatkin joutuivat kääntymään takaisin. He eivät saaneet Suomen puolelta lupia, joko he menivät Norjan puolelta hakemaan tai sitten heidän piti palata kotimaahansa. Siinäkin mielessä jonkinlainen kiintiösystemi olisi hyvä, ja sen me voisimme nopeasti tehdä, jotta se ehtisi sitten vaikka ensi kesäksi.

15.07 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Kalalta maistuvia puheita.

Toivotaan, että se on mahdollista myös rannikkokalastajille, että me saamme lohikannat sellaiselle tasolle, että me tuolla Satakunnassakin voimme saada ruokapöytiin lohta — ihan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

sitä kotimaista, ettei tarvitse tyytyä Norjan pussiloheen. Mutta se edellyttää juuri sitä, miten maa- ja metsätalousvaliokunta, kuten edustaja Eestilä tuossa hyvin kuvasi, on johdonmukaisesti lähtenyt ottamaan härkää sarvista kiinni ja lähtenyt tukemaan tieteellisen arvi-
on pohjalta olevia kalastusmääriä.

Meillä on paljon vielä tehtävänä töitä, ja yksi on juuri se, että merkitsemisen pitää ruveta tapahtumaan, mutta se pitää tuoda myös kotitarvekalastukseen ja vapaa-ajankalastukseen. Me olemme rämpineet Suomessa tämän saman asian kanssa niin, että me emme voi tietää, paljonko vapaa-ajankalastuksesta nousee lohta veneisiin — on arvioitu nyt valiokunnan kuulemisissa, kun puhuttiin kiintiöistä, että erittäin merkittävä osa siitä, mitä varsinkin Tanskan edustalla nousee, mutta se on vain arvioihin perustuvaa, paljonko sitä nousee.

Kalakuolleisuutta emme pysty tietämään. Meillä on todella isoja ongelmia nimenomaan Puolan väärin raportoidun kalastuksen osalta. Meidän pitää EU:ssa enemmänkin yhdistää: minä en halua EU:ta meidän metsäsektorillemme luomaan yhteistä metsäpolitiikkaa, mutta ehkä tässä kalastuspolitiikassa pitää olla jotakin yhtenäisyyttä. Ja sen pitäisi vielä enemmän keskittyä niin, että se on enemmän Itämeren rannikolla olevien ja kutujokia sisältävien maiden päätöksenteossa kuin että se olisi lähtökohtaisesti aivan yhtenäistä Eurooppa- ja EU-sääntelyä. Meidän pitää huomioida se, että kutujokiperiaatteessa on kansainvälisen kalastuksen säätelyn lähtökohtana, että on nautinto-oikeus niissä maissa, joissa lohijokia on, ja heillä on myös niin sanotusti etuotto-oikeus. No, mitä se tarkoittaisi lainsäädännön puitteissa, olisimmeko häviämässä Suomessa vai emme? Meillä on kunnostettu lohijokia, mutta... — Anteeksi, rouva puhemies. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! Koetin olla siihen 3 minuuttiin, mutta jostain syystä lohi kiihdyttää satakuntalaisen kansanedustajan äärimmilleen. — Eli kyllä meillä on paljon tehtävää, mutta sanoisin noin eduskunnan kannalta, että maa- ja metsätalousvaliokunta on pysynyt näissä asioissa hyvässä yhteisymmärryksessä viemään eteenpäin asioita niin, että suurta valiokuntaa on pyritty lausunnoilla ohjeistamaan, mitä pitää tehdä ja kuinka tulisi toimia, niin että oltaisiin tasapainoisessa tilanteessa. Mutta toivoisin, että me tämän oman pesämme putsaisimme vapaa-ajan-, kotitarvekalastuksen osalta — ei sen takia, että vapaa-ajankalastajaa pitää rankaista, vaan sen takia, että tämä on yhteinen asia, että lohikannat voivat entistä paremmin ja me tiedämme sen todellisen kalakuolleisuuden, sen, mitä meidän merialueella ja jokisuun varressa saalistetaan.

Se on lähtökohta, että meillä pitää olla faktatietoa siitä, kuinka tulee tapahtua. EU:n sisällä Suomen pitää antaa vahva viesti siihen, että jos me käytämme EU:n varoja kalastuksen valvontaan, niin raporttien, joita tuotetaan kalastuksen valvonnassa nyt vaikkapa Puolan osalta, pitää olla avoimia, niiden pitää olla EU:n saatavissa, jotta voidaan arvioida, ovatko kalakannat oikeat vai onko tosiaankin niin, että jos kiintiö on vähän reipas 6 000, niin sieltä nostetaan huomattavia määriä enemmän väärin raportoitua lohta, nimenomaan juuri meritaimena.

Mutta vielä vähän sitten tätä kotimaan asiaa: Tervetuloa Satakuntaan katsomaan, kuinka järvikalaa pyydetään, kuinka siitä tehdään pihviä. 7 kilometrin hiilijalanjäljellä tulee nuottausta Pyhäjärvestä. Se käsitellään saman järven rannalla ja saman järven rannalla se lähestulkoon myös jalostetaan. Eli meillä on mahdollisuuksia.

Ja kiitänkin edustaja Maijalaa hyvästä avauksesta, tästä alvi-asiasta. Tällä hetkellä toiminta vielä saa tukea tavallaan niin, että se on vesistöhoitoon liittyvää kalastuksen tukemista, mitä nämä nuottakunnat saavat tiettyjen kilojen osalta. Mutta se rupeaa jo olemaan taloudellisesti, ja onkin, omilla jaloillaan seisovaa. Toivoisin, että semmoista toimintaa le-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

vitetään ympäri Suomea, ja se on etenemässä hyvässä määrin. Edustaja Maijalan järjestöle onnea ponnisteluissa!

15.13 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustajat Eestilä, Maijala ja Myllykoski ottivat esille nämä kalastuksen kiintiösäädökset EU:n eri maissa, ja tosiaan esimerkiksi Puola niitä rikkoo. Mielestäni pitäisi rohkeammin tuoda nämä asiat esille ja avata suunsa tästä asiasta. Jos me täällä sitä vain ihmettelemme, niin asiat eivät parane, vaan jos tällaisia säädöksiä ei noudateta, täytyy silloin ottaa kovempi kanta ja antaa kovemmat sanktiot.

Me syömme tosiaan vain 20 prosenttia kalastamme kotimaista kalaa. Se on todella vähän. Mutta jos ajatellaan viljelijää, jos ajatellaan ammattikalastajaa tänä päivänä, niin ei hän sitä ammattia voi harrastaa eikä harjoittaa mitenkään, jos se ei kannata ollenkaan. Kalastajat ovat näistä ongelmistaan puhuneet jo vuosikaudet, mutta nyt on tosi kysymyksessä. Olin sellaisessa tilaisuudessa, missä oli meidän Varsinais-Suomen rannikkokalastajiamme. Siellä oli Kustavista, Taivassalosta, Uudestakaupungista, Houtskäristä edustajia, jotka tekevät kalastusta ammatikseen, ja he sanoivat, että pian täytyy laittaa pillit kyllä pussiin. Tuli tämä ongelma kanssa, että hyljekannat ovat suurentuneet, merimetsoja on hyvin paljon, varsinkin siellä Uudenkaupungin suunnalla valtavat määrät. Niin paljon kuin minäkin eläimistä tykkään, pitää tietysti olla järki kädessä ja katsoa, ettei kanta tule liian suureksi niin, että se haittaa esimerkiksi ammattikalastusta, ja on todella tärkeää, että Suomi saa kotimaista kalaa pöytiinsä.

On se ruoka sitten viljaa tai sianlihaa tai kalaa, niin alkuperäismerkinnät, se, mistä alkuperä on, pitää saada ehdottomasti nyt kokonaan käytäntöön, että ihmiset ja tietysti kuluttajat tietävät, minkämaalaista ruokaa sitä syödään.

Mutta kuitenkin nyt on korkea aika tehdä ammattikalastajien kohdalla se, että meidän on pakko puuttua näihin ongelmiin niin, että he voivat tätä ammattia harrastaa ja harjoittaa tulevaisuudessakin.

15.15 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On todellakin niin, että suomalaisen kalan käyttöä pitäisi radikaalisti lisätä. Ymmärrän tämän lohiongelman, että se on jalokala ja se on uhanalainen selvästi, ja esimerkiksi järviäinen osaltahan Pohjois-Karjalassa ensi kesänä alkaa merkittävä Kuurnan voimalaitoksen rakenteen muuttaminen niin, että luonnollinen virtaus jokeen palautetaan ja lohi pääsee nousemaan. Täällä tehdään aidosti töitä kotimaisen alkuperäisen järviäinen puolesta. Mutta miten esimerkiksi pohjoisen jokiin lohet nousevat kutemaan, niin se on selvä asia, että sitä tarkkaillaan ja sitä valvotaan tarkasti. Näin tulee ollakin, että pääsevät lohikannat vahvistumaan.

Tuollaiset Puolan tekemät, sanotaanko, väärinkäytökset, että Puolassa on jätetty raportoimatta ja on kalastettu paljon, paljon enemmän, joka tapauksessa pitää pystyä karsimaan pois.

Mutta se, mikä tästä maasta puuttuu ja minun mielestäni on erittäin iso ongelma ja semmoinen jopa tavallaan murhe, on se, kun meillä valtava määrä sisävesiä on tässä maassa mutta kalastustaso tällä hetkellä on aivan onneton. Kerron esimerkkinä: Kiteen kaupungin alueella tehdään parhaillaan Puruveden valuma-alueella toimenpiteitä EU-varoin, jotta saadaan Puruveden tietyt lahdet puhdistettua. Siinä tehtiin koenuottoa, puhdistusnuottoa, kun oli muutamia reheviä lahtia, ja viidellä nuottakerralla kalaa nousi 32 tonnia, ja kaikki tämä kalamäärä meni käytännössä minkki- ja kettutarhoille ruuaksi, minkkien ja kettujen ruuaksi. No hyvä, että se meni edes sinne ruuaksi, koska muutenhan se olisi joutunut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

maakuoppaan koko sato. Mutta tämä kuvaa sen, miten valtavasti tässä maassa on kalaa ja me siitä huolimatta tuomme suurimman osan kalasta Suomeen maan rajojen ulkopuolelta. Kyllä meidän pitäisi tässä maassa pystyä parempaan.

Ymmärrän nämä Euroopan unionin politiikan ja byrokratian kiemurat, ja tässä on yksi laki, jossa yhteistä kalastuspolitiikkaa viedään eteenpäin, mutta kyllä meidän pitäisi olla pikkuisen itsekkäämpiä näissä asioissa, että hoitaisimme näitä muun muassa harmaahylkeen ja itämeren norpan kantoja pienemmiksi ja merimetsoasiassa toimisimme niin kuin muutkin toimivat, että yli-isot kannat leikataan pois ja palautetaan luontoon se oikea tasapaino, mikä sinne kuuluu.

15.18 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kehutaan nyt tässä kilpaa toisiamme. Edustaja Myllykoskelle kiitoksia siitä, että olette antanut minulle mahdollisuuden tutustua Satakunnan toimintaan.

Oli muuten erittäin mukavaa, hyvää ja hyödyllistä käydä tutustumassa siihen, miten Pyhäjärvellä näitä asioita on viety eteenpäin. Siellä on tämä NAM-kalahanke, jolla on saatu todella paljon tuloksia aikaan. Elikkä on saatu hyödynnettyä toisarvoista kalaa ihan kunnollisiksi tuotteiksi, ja sitten Apetit on saanut markkinoille hyviä kalapihvejä oikealla lailla määrän, että on saatu ihan massamittakaavaista tuotantotoimintaa aikaiseksi. Osa tästä oli sisävesien kalaa, osa oli mereltä tulevaa toisarvoista kalaa, mutta kuitenkin on saatu hyvin asioita eteenpäin.

Näitä kalojen jalostuspaikkoja on Suomessa aivan liian vähän. No, vähänhän niitä on, koska meillä ei enää kalastajiakaan juuri ole, elikkä meidän täytyy saada tämä todellakin jo organisoitua uudella tavalla, että me saisimme sen kannattamaan. Tosin maataloudessa ja monessa muussakin asiassa meillä on sama ongelma, että ihmiset eivät enää kovin helpolla lähde tuonne säitten armoille ja luonnon armoille töihin.

Pedot kuuluvat luontoon. Meidän roolimme ja tehtävämme on kuitenkin se, kun ihmisenä vaikutamme niin paljon luonnon kiertokulkuun ja kokonaisuuteen, että meidän pitää elää tasapainossa luonnon kanssa, eikä niitten petojen määräkään saa lisääntyä ihan mahdottomasti.

Poronhoitoalueen ihmisenä olen paljon ollut tekemisissä karhun, ahman, ilveksen, suden, maakotkien kanta-asioitten kanssa, ja näissä asioissa on päästy sitten semmoiseen järkevään tasapainoon, niin että pedot saavat elää luonnossa mutta ihan sellaisella järkevällä määrällä, niin että kaikkea muutakin elämää pystytään siellä harjoittamaan.

Nyt sitten merellä olen päässyt tutustumaan hylje- ja merimetsotilanteeseen, ja tilanne on todella paha. Siellä eivät todellakaan ole asiat tällä hetkellä kunnossa. Ne ovat petoja. Näiden petojen vähentämisessäkin pitää tehdä oikealla lailla toimenpiteitä. Minä olen luonnonystävä, mutta rajansa silti tässä kaikessa.

Sitten vielä virtavesien kunnostamisesta. On mahtavaa, että meillä on talousarviossa varattu näihin rahaa. Toivottavasti jatkossakin saadaan ja saisimme näitä lohiasioitakin vietyä eteenpäin. Yksityistielakiasiassa keskustelimme siitä, miten meidän pitää varmistaa se, että kalat pystyvät kulkemaan ja pääsevät kutemaan myös pienemmissä vesistöissä.

Sitten viimeisenä otan esille hauen. Meillä on mahtava kala nimeltänsä hauki. Siitä turistikin olisivat todella kiinnostuneita. Se on oikein hyvä kala, arvokas. Miksi me emme sitä osaa kunnolla hyödyntää?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2018 vp

15.21 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ettei tämä toinen puheenvuoroni mene aivan asian sivuun niin kuin tuo ensimmäinen, niin haluan tässä nyt korostaa, että hallituksen esitys on sinällään hyvä. Tässä on nimenomaan kysymys siitä, että kaupallisen kalastuksen osalta voidaan parantaa kaupallista kalastustoimintaa harjoittavien elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia siirtää kiintiötä toiselle, mikä mahdollisuus tuli tämän vuoden alusta voimaan, ja nyt tällä uudistuksella pyritään vielä entisestään mahdollistamaan sitä järkevää toimintaa niin, että tämä ammattikalastajien kannattavuuskysymys olisi etunenässä: Ehdotetaan 10 prosentin kalastajakohtaisen kiintiön ylittämisoikeutta kansallisella lainsäädännöllä, mikä on erityisen hyvä. Ja sitten on se, että meillä tuolla jokisualueilla ne, jotka ilmoittavat harjoittavansa kaupallista kalastusta, saavat saalistusaikoihin tiettyjä joustoja ja pääsevät sitä kautta toimimaan. Meillä tuolla naapurissa on jo useamman vuoden ajan ollut käytäntö, että he voivat pyytää lohta aiemmin. Meille tuli vain, oliko se nyt, yhden rysän osalta mahdollisuus, vai oliko se jollakin matkalla — nyt en valitettavasti muista kyllä ulkoa, mitkä nämä määrät olivat. Mutta hanke on hyvä, koska meidän tarvitsee turvata myös ammattikalastajien mahdollisuudet hyödyntää meidän lohikantaamme, mikä toivottavasti edelleen runsastuu.

15.22 **Joakim Strand r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Här har varit många goda talturer. — Hyviä puheita kalastuksesta, niin Skinnari, Elomaa, Hoskonen, Maijala kuin Myllykoskikin. Skinnari puhui hyvin myös tästä jalostusarvosta ja viennin merkityksestä.

Men framför allt är jag glad över att så många här har lyft upp såväl sälar som skarvar. Det är någonting som myndigheterna faktiskt måste ta betydligt hårdare i. Också yrkesfiskarna måste ha möjlighet att utöva sitt yrke. Oerhört viktigt för Finland ur många olika synvinklar som vi här har pratat om.

Eliikkä olen äärimmäisen iloinen siitä, että moni on nostanut sekä merimetson että hylkeet esille tässä. Se on valtava ongelma myös tuolla Pohjanmaan vientirannikolla. Ja siinä viiranomaisten täytyy myös olla tarkkana ja myöntää niitä lupia, että siihen asiaan voidaan puuttua, koska myös ammattikalastajien tulee pystyä harjoittamaan ammattiaan.

Så jag är glad att det är många andra från olika delar av Finland som också känner igen det här problemet, och hoppas vi får en lösning till stånd.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.